

Sveriges framtid bortom krisen

Globaliseringsrådets slutrapport har titeln "Bortom krisen – ett framgångsrikt Sverige i den nya globala ekonomin". Titeln har mening. Rådet vill föra fram behovet av strukturella reformer i Sverige med verkan på lång sikt. Och rådet bedömer att den globala ekonomin kommer att befinna sig i ett delvis annat skick efter krisen än före. Bland annat ökar sårbarheten för svenska näringar när tillväxt och handel i världen utvecklas långsammare än vad vi nyss trodde.

Det är märkligt att frågan "Hur ska Sverige få en stark och dynamisk näringsbas för framtiden?" möter så lite intresse i det politiska systemet. Finansdepartementet och regeringen verkar mest upptagna av två andra frågor: statskassans balans samt arbetsmarknadspolitiken under tiden fram till 2010 års val. Oppositionen kritiserar regeringen ifråga om arbetslösheten samt kräver hårdare beskattning av "de rika" och "höginkomsttagarna", under namn av "fördelning".

MEN DET AVGÖRANDE för Sveriges framtid är något helt annat: Skapas det en miljö i Sverige som alstrar nya goda företag och där det är attraktivt för stora internationella företag att ha utvecklingsverksamhet och rentav huvudkontor? Sverige har helt öppna gränser, ekonomiskt. Det är fritt fram att lämna landet, inklusive med kapital. Politikens huvudinriktning blir därmed logisk: Hur gör vi det attraktivt för företag liksom för individer med kompetens och/eller kapital att stanna i Sverige, utveckla verksamheter i Sverige, etablera sig i Sverige?

Med den frågan i centrum framträder andra lösningar än om blicken är helt inriktad på att krama statskassan eller avundsjukt slå mot de framgångsrika.

Hur kan vi göra Sverige till ett huvudkontorsland? är en viktig fråga. Ett litet land kan mycket väl ge en god miljö för huvudkontor. Se på Nederländerna och Schweiz. Hygglig nivå på bolagsskatten, goda direktförbindelser med flyg, bra infrastruktur för IT, avancerad finansmarknad – detta är några gynnsamma villkor. Men det har samtidigt blivit tydligt under arbetets gång att villkoren för individerna också spelar stor roll.

NÄR SKATTEN TAR 67 PROCENT av en inkomstökning, som det är i dag, eller ännu mer, som Mona Sahlin och Thomas Östros just förebådat om de kommer till makten, blir det inte lätt att rekrytera toppkrafter med en internationell arbetsmarknad (FoU-ledare, managers av olika slag) till Sverige.

Lika viktig är skolornas kvalitet och karaktär. När familjer överväger att flytta till Sverige för någon topposition spelar det stor roll för deras beslut hurvida

de kan finna och välja internationellt inriktade skolor som är mindre slappa än de kommunala skolorna.

HUR KAN VI STIMULERA ENTREPRENÖRSKAP? är en annan stor fråga. Här har Globaliseringsrådet mycket att säga. Svenskt ägande bör inte missgynnas så som sker med höga kapitalskatter. Det är värdefullt om riktigt framgångsrika svenska entreprenörer kan fortsätta att bo och leva i Sverige; de sätter in kapital i nya projekt och fungerar som oerhört värdefulla affärsänglar. Att upprätthålla hotet om återinförd förmögenhetsskatt är dumt, mildt uttryckt. Mer företagsbyggande behöver

komma inom de stora tjänstesektorerna vård och utbildning. Då måste man också inse att det krävs företagare för att bygga företag. Kommuner och landsting kan inte starta företag med internationell potential inom vård och utbildning.

Var och en med erfarenhet av politik på central nivå vet att utsikten har stor betydelse. Är man fixerad vid fördelning, trots att Sverige är världens jämlikaste land, följer ett slags politik.

Ser man statskassan, kanske under namn av "normpolitik", som det viktigaste föranleder det nej även till skattesänkningar och forskningssatsningar som på längre sikt lyfter välståndet för landet Sverige (och skattebasen). Därför är det så viktigt att ställa och besvara frågorna: Vad är det allra viktigaste för vår nationella ledning i Sverige att fokusera på? Vad gäller för åtgärder som siktar längre än att hantera den akuta finanskrisen?

GLOBALISERINGSRÅDETS FÖRSLAG är att rikta blicken mot frågan: Vilka åtgärder bidrar till att ge Sverige framgång i den nya globala ekonomin? Det kan tyckas som ett okontroversiellt, närmast självklart, förslag till fokus för dem som leder vår nation. Sanningen är tyvärr att det är ett fokus som i dag saknas hos såväl regering som opposition.

Hans Bergström

Hans Bergström är docent i statsvetenskap och före detta chefredaktör för Dagens Nyheter. Han bor i USA.

